

مرفی کتاب

دکتر فریدون سیامک نژاد

نام کتاب:

فرهنگ دارویی: فارماکولوژی بالینی داروهای ژنریک

نویسندگان:

دکتر محمدرضا توکلی صابری، محمدرضا صداقت

ناشر:

انتشارات معین

نوبت چاپ:

اول، ۱۳۹۹

شمارگان:

۱۵۰ جلد

قیمت:

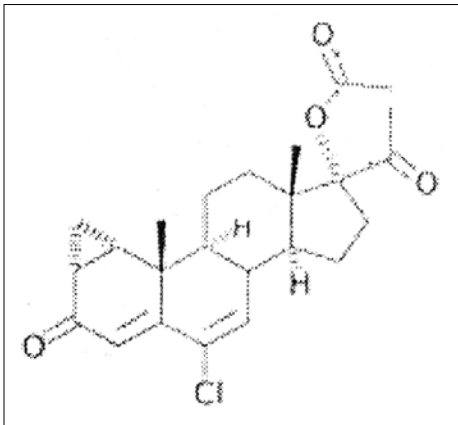
۱۴۰۰۰۰ تومان

آدرس ناشر:

روبهروی دانشگاه تهران، خیابان فخررازی فاتحی داریان، پلاک ۳، تلفن: ۶۶۴۱۴۲۳۰

برای آشنایی با نوع نگارش کتاب، چند نمونه از مطالب این فرهنگ دارویی را با هم می‌خوانیم:

■ Cyproterone Acetate

$C_{24}H_{29}ClO_4$ ، ۱۷ آلفا - استوکسی - ۶ - کلرو - ۱ - آلفا، ۲ آلفامتیلین پرگنا - ۴، ۶ - دی ان - ۳، ۲۰ - دی ان: یک استروئید صناعی ضدآندروژن است. اثر ضدآندروژن و تا حدودی فعالیت پروژسترونی دارد و در درمان هیپرپلازی خوش خیم و سرطان پروستات و ناراحتی‌های جنسی مردان به کار می‌رود. اثر آن در درمان جوش و پرمویی خانم‌ها نیز مورد آزمایش قرار گرفته است.

این دارو باعث مهار عمل اسپرم‌سازی، کاهش حجم انزال و عدم توانایی باروری می‌شود. این عوارض برگشت‌پذیر است. بزرگ شدن پستان در مردها یکی از شایع‌ترین عوارض این داروها است. ترشح زیاد شیر و ندول‌های خوش خیم نیز در نتیجه مصرف دارو گزارش شده است. سایر عوارض جانبی آن رخوت، واکنش‌های پوستی، تغییرات وزنی،

همکار گرامی آقای دکتر محمدرضا توکلی صابری را به حق باید داروساز فرهنگی نام نهاد. کتاب فرهنگ دارویی ایشان که با هم‌کاری آقای محمدرضا صداقت نگاشته شده در حقیقت فارماکولوژی بالینی داروهای ژنریک است. در مطلب ابتدای کتاب تحت نام سخن نگارندگان چنین آمده است:

نخستین مجموعه اطلاعات دارویی به زبان فارسی به نام فرهنگ دارویی، ویژه داروهای دارای نام تجاری، در سال ۱۳۵۲، در پی آن نخستین فرهنگ دارویی ویژه فارماکولوژی بالینی داروهای ژنریک در سال ۱۳۶۰ و هر دو مجموعه بارها روزآمد شده و انتشار یافتند. در این مجموعه مهم‌ترین و مفیدترین اطلاعات مربوط به هر دو شامل: نام ژنریک، فرمول شیمیایی گسترده (هسته اصلی داروهای دارای ساختمان آلی، بدون توجه به نمک‌ها و یا کمپلکس‌های آن‌ها)، فرمول شیمیایی بسته، نام شیمیایی، مکانیسم اثر، موارد استعمال، عوارض جانبی، مقدار سمی دارو و شیوه درمان آن، موارد احتیاط میزان مصرف، تأثیر متقابل، فارماکوکینتیک، زیرسی، اشکال دارویی و نام‌های تجاری آمده است. کوشش فراوان شده است تا اطلاعات موجود در این مجموعه براساس آخرین مدارک و اطلاعات علمی باشد، بسیاری از اطلاعات دارویی این مجموعه (مانند فرمول شیمیایی، فرمول بسته و گسترده شیمیایی، فارماکوکینتیک، زیرسی، فقط در این مجموعه گردآوری شده است).

افزون بر آن این مجموعه حاوی آخرین فهرست داروهای مصوب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است.

***

عملکرد کبد، تومورهای کبدی، کاهش حجم خونریزی قاعدگی و لکه‌بینی در اوایل دوره ماهانه از عوارض جانبی گزارش شده این فرآورده است.

این ترکیب در صورت وجود اختلال‌های ترومبوآمبولیک با سابقه آن و یا وجود هر نوع بیماری و حالات مرضی که خطر بروز ترومبوز را افزایش می‌دهد. میگرن حاد، حملات گذرای ایسکمیک مغزی، بیماری‌های کبدی و از جمله سندروم دوپین - جانسون و سندروم روتور، هپاتیت، پورفیری، آدنوم کبد، سنگ‌های صفراوی، متعاقب تخلیه مول‌هیدراتی فرم، سابقه کهیر، یرقان انسدادی، کارسینوم پستان یا دستگاه تناسلی و خونریزی‌های مهبل با علت نامشخص نباید مصرف شود. همچنین مصرف آن توسط زنان سیگاری به‌ویژه افراد بالای ۳۵ سال خطر بروز بیماری‌های شریانی را افزایش می‌دهد.

مصرف هم‌زمان این دارو با ترکیبات القاکننده فعالیت آنزیم‌های کبدی مانند کاربامازپین، فنیتوین، فنوباریتال، پیریمیدون، گریزوفلووین و ریفامپین موجب تسریع متابولیسم این دارو و در نتیجه کاهش کارایی درمانی آن می‌شود. مصرف هم‌زمان با برخی آنتی‌بیوتیک‌های وسیع‌الطیف مانند آمپی‌سیلین باعث کاهش جذب مجدد اتینیل استرادیول از روده بزرگ و کاهش اثرات درمانی این دارو می‌گردد.

□ اشکال دارویی ژنریک

قرص حاوی ۲ میلی‌گرمی سیپروترون استات + ۳۵ میکروگرم اتینیل استرادیول.

□ نام‌های تجاری

Cyprostat, Androcur, Diane

سردرد، کم‌خونی، اختلال‌های معدی - روده‌ای و ناراحتی‌های عروق خونی به همراه تغییرات فشارخون است.

□ اشکال دارویی ژنریک

قرص ۵۰ میلی‌گرم

□ نام‌های تجاری

Androcur, Cyprostate

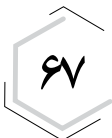
■ Cyproterone Compound

این فرآورده دارای یک ترکیب آنتی‌اندروژنی (سیپروترون) و یک جزء استروژنی (اتینیل استرادیول) است. اثرات آنتی‌اندروژنی موجب کاهش ترشح غدد چربی (سوم) و یا کاهش رشد موها می‌شود. فعالیت پروژستینی سیپروترون و اثر استروژنی اتینیل استرادیول نیز در پیشگیری از بارداری مؤثر است.

این دارو در درمان آکنه مقاوم به آنتی‌بیوتیک‌ها در زنان و یا زنانی که در حین درمان آکنه تمایل به استفاده از داروهای خوراکی ضدبارداری نیز دارند به کار می‌رود. همچنین در درمان پرمویی وابسته به آندروژن در خانم‌ها مصرف می‌شود.

شروع مصرف این دارو یک قرص از روز اول قاعدگی است که تا ۲۱ روز ادامه می‌یابد و در صورت نیاز پس از یک وقفه یک هفته‌ای مصرف بسته بعدی قرص‌ها ادامه می‌یابد. این دوره درمان گاه تا چند ماه طول می‌کشد. با این مقدار مصرف آثار ضدبارداری این ترکیب نیز بروز می‌کند.

ژینکوماستی، گلاکتوره، تهوع، استفراغ، سردرد، تغییرات وزن بدن و میل جنسی، افسردگی، زیادی فشارخون، تحریک ناشی از لنزهای تماسی، اختلال

یک جا و سریع از راه ورید طی ۲ - ۱ دقیقه تزریق می‌گردد. در صورت برطرف نشدن آریتمی می‌توان با فاصله ۲ - ۱ دقیقه تا دو روز ۱۲ میلی‌گرم دیگر به همین روش تزریق کرد. عوارض جانبی شایع آن سرگیجه، گرگرفتگی صورت، احساس فشار روی قفسه سینه، درد هنگام تنفس، کوتاهی تنفس و احساس فشار در پهلو است که در کمتر از یک دقیقه خود به خود رفع می‌شوند. در تاکی کاردی فوق بطنی کودکان مقدار اولیه مصرف ۱۰۰ - ۵۰ میکروگرم به ازای هر کیلوگرم وزن بدن است که در صورت عدم کفایت هر ۲ - ۱ دقیقه انفوزیون می‌شود ولی حداکثر مقدار مصرف ۳۰۰ میکروگرم به ازای هر کیلوگرم وزن بدن است.

□ اشکال دارویی ژنریک

محلول تزریقی حاوی ۶ میلی‌گرم در ۲ میلی‌لیتر

□ نام‌های تجاری

Adenosean, adenocor, adrekar

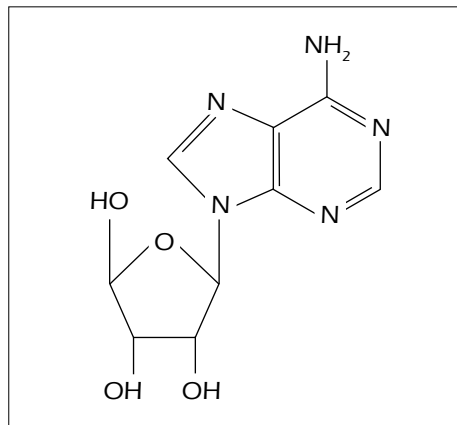
■ Adult Cold

داروی ترکیبی شامل استامینوفن، فنیل‌افرین هیدروکلراید و کلرفنیرامین مالئات است. برای اطلاعات مربوط به هر دارو، جداگانه به شرح همان دارو مراجعه کنید.

این دارو برای تسکین علائم سرماخوردگی و آنفلوآنزا، سینوزیت، تب یونجه یا سایر عوارض ناشی از آلرژی قسمت فوقانی دستگاه تنفسی شامل احتقان بینی، عطسه، آبریزش از بینی، تب، سردرد و دردهای خفیف مصرف می‌شود.

حساسیت نسبت به هر یک از اجزای فرآورده و نیز مصرف در کودکان کم‌تر از شش سال از موارد

■ Adenosine

$C_{10}H_{13}N_5$ ، ۶- آمینو - ۹- بتا - د - ریبوفورانوریل - ۹- اچ - پورین: آدنوزین یک نوکلئوزید درون‌زا است که در بسیاری از فرآیندهای بیولوژیک دخالت دارد و به‌عنوان یک داروی ضدآریتمی و کمک تشخیصی در بیماری‌های قلبی ایسکمیک به‌کار می‌رود. مکانیسم اثر آن بدین شکل است که انقباض‌ها را در گروه SA آهسته کرده و زمان هدایت از گره AV را نیز آهسته می‌کند. عملکرد بطن چپ را کاهش می‌دهد ولی به‌دلیل نیمه عمر کوتاه، اثر آن گذرا است. این دارو هم‌چنین سبب گشاد شدن عروق محیطی و کرونر قلبی از طریق تحریک گیرنده‌های A_2 می‌شود.

نیمه عمر دارو کم‌تر از ۱۰ ثانیه است و شروع اثر سریعی دارد. پس از مصرف وریدی توسط یک مکانیسم انتقالی به داخل گویچه‌های قرمز و سلول‌های اندوتلیال عروق وارد شده به اینوزین و آدنوزین منوفسفات متابولیزه شده از راه ادرار دفع می‌شود. مقدار مصرف اولیه ۶ میلی‌گرم است که

□ اشکال دارویی ژنریک

قرص حاوی ۳۲۵ میلی‌گرم استامینوفن، ۵ میلی‌گرم فنیل‌افرین و ۲ میلی‌گرم کلرفنیرامین مالئات.

□ نام‌های تجارتي

Daristan AF, Corisan

***

همان‌گونه که ملاحظه فرمودید، مطالب فرهنگ دارویی بسیار دقیق و کاربردی تهیه شده است. مطالعه مطالب در تمام کتاب، باعث ارتقای سطح دانش افراد خواهد شد.

در پایان کتاب نیز فهرست نام ژنریک داروها و فهرست الفبایی نام‌های تجارتي داروها آمده است، که پیدا کردن مطالب را آسان کرده است.

در خاتمه، یک بار دیگر از هم‌کاری خوب و مستمر آقای دکتر محمدرضا توکلی صابری تشکر نموده، مطالعه کتاب را به تمامی هم‌کاران اعم از پزشک و داروساز، توصیه می‌کنیم.

منع مصرف آن است. عوارض جانبی این دارو ناشی از هر یک از ترکیبات موجود آن است که مهم‌ترین آن‌ها عبارتند از: عوارض خونی، واکنش‌های حساسیتی، عوارض متفرقه (یرقان، خواب‌آلودگی، التهاب زبان)، عوارض قلبی - عروقی، عوارض سیستم اعصاب مرکزی (رخوت، گیجی، عدم هماهنگی عضلات، منگی، بی‌قراری، هیجان، عصبانیت و لرزش)، عوارض گوارشی (ناراحتی اپی‌گاستر، بی‌اشتهایی، تهوع و استفراغ) و عوارض تنفسی است.

این دارو در مواردی نظیر گلوکوم با زاویه باریک، هیپرتروفی علامتی پروستات، سابقه آسم، هیپرتیروئیدسم و بیماری‌های قلبی - عروقی باید با احتیاط تجویز شود.

مقدار مصرف آن در بزرگسالان دو قرص هر ۶-۴ ساعت، حداکثر ۱۲ قرص در شبانه‌روز است، در کودکان ۱۲-۶ سال، هر چهار ساعت یک قرص، حداکثر ۶ قرص در شبانه‌روز مصرف می‌شود.

